

***ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ***

**КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАКУЛЬТЕТУ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

МОВА і ПРАВО

09 ЛИСТОПАДА 2020 Р.

мистецтвом активного впровадження в суспільну думку. Римські юристи були неперевершеними майстрами правових визначень і їх вимогливими критиками.

Крім латинських юридичних термінів важливу роль відіграє заучування напам'ять латинських крилатих висловів і аббревіатур. Це сприяє підвищенню загальноосвітнього рівня студентів, залучає їх до європейської та світової культури.

Отже, вивчення курсу латинської мови дає можливість не тільки засвоїти основи граматики, а й опанувати знанням латинських термінів, необхідних для розуміння змісту правових актів, надати суттєву допомогу в освоєнні дисциплін професійного юридичного циклу, мотивувати вивчення студентами іноземної мови за фахом, підвищити їхній загальноосвітній і культурний рівень.

Зрештою, сенс занять полягає в тому, щоб, розглядаючи латинську мову як інструмент пізнання світової культури, долучити студентів до досягнень античної та середньовічної культури, показати її глибокий вплив на подальший духовний розвиток європейських країн, тобто протягнути нитку від античності до сучасності, тим самим допомагаючи орієнтуватися у світі справжніх духовних цінностей. Таке широке тлумачення завдань вивчення латини сприяє всебічному впливу на інтелект і особистість майбутнього правознавця.

Тягнирядно Є.В. к.п.н., професорка кафедри
мовної підготовки ОДУВС **МОВА І ПРАВО**
ЯК НАЙВИЗНАЧНІШІ ЦІННОСТІ
КУЛЬТУРИ

Важливим елементом правотворчої діяльності взагалі та законодавчої техніки зокрема є мова, її лексичні та граматико-стилістичні ресурси, що реалізуються в нормативно-правових текстах. Мова є тим першоелементом, з якого виробляється (об'єктивується) право як система загальнообов'язкових

соціальних норм. Саме у мовно-словесних знаках і конструкціях репрезентуються правові поняття й категорії, правові норми та приписи.

У сучасному суспільстві правові норми не можуть існувати інакше ніж у словесній (мовнознаковій) формі. Правові думки (ідеї), правові знання і правові приписи найкраще матеріалізуються (втілюються) у вербально-синтаксичних конструкціях. Ось чому мова, її ресурси й можливості є надзвичайно важливими для права.

Мова і термінологія права є одночасно об'єктом вивчення низки наук (юридичних, лінгвістичних та інших): загальної теорії держави і права, логіки права, правової інформатики, юридичної техніки, мовознавства, юридичної герменевтики та інших. Вона є об'єктом пильної уваги як з боку законодавця, так і всіх інших представників правничої професії.

Проблеми правотворчої культури, забезпечення високої якості законодавства, його доступності й зрозумілості, ясності й прозорості, впорядкованості та чіткості, системності й гармонійності з європейським законодавством є надзвичайно важливими, оскільки їх вирішення сприятиме утвердженню України як демократичної, соціальної, правової держави, в якій діють ефективні законодавчі механізми забезпечення принципу верховенства права, законності та правопорядку, дотримання конституційних прав і свобод людини.

Пошук досконалої форми для втілення правового змісту є актуальним науковим завданням для фахівців у галузі нормотворчості, адже від якості формулювання правової норми, від якості всього законодавчого тексту, його відповідності основним критеріям щодо мови, термінології та стилю законодавчих актів залежать правильність розуміння і тлумачення закону, однозначність і справедливість нормативно-правових рішень.

Мову закону, її термінологічний апарат, граматичні та стилістичні особливості вивчає законодавча лінгвістика як спеціальний прикладний напрям міжгалузевих досліджень, спрямований на визначення закономірностей функціонування мовних одиниць у законодавчих текстах, пошук оптимальних засобів мовної репрезентації правових норм, встановлення правил використання мовних ресурсів у сфері законодавства і законотворення й на основі цього - розроблення науково обґрунтованих методичних рекомендацій щодо правильного мовного оформлення законодавчих актів і законопроектів.

Вимоги мовної досконалості закону, максимальної точності та логічності у викладі правових приписів, однозначності тлумачення й розуміння правових норм, суворості нормативності та стилістичної довершеності зумовлюють надзвичайну увагу (і повагу) всього суспільства до мови законодавства, яка завжди має бути еталоном, бездоганим зразком, встановлювати норми найбільш доречного і правильного використання мовних засобів як на рівні нормативних документів, так і на рівні правозастосування.

Ігнорування правил законодавчої техніки, законів законодавчого стилю, недотримання елементарної логіки викладу, неузгодженість термінології та суперечливість правових норм у законодавчих актах не тільки негативно впливають на виконання вміщених у них правових приписів, а й формують зневагу до «букви закону» і навіть правовий нігілізм.

Мова законодавства - самостійний функціональний різновид літературної мови з характерними лінгвостилістичними та структурно-жанровими ознаками, обумовленими специфікою законодавчої діяльності, її соціальним завданням і призначенням. Як соціально та історично сформована сукупність мовних засобів (лексичних, фразеологічних, граматико-стилістичних) мова законодавства являє собою поліфункціональну, багаторівневу і відкриту систему.

Поліфункціональність законодавчої мови полягає у реалізації нею специфічного набору функцій: 1) номінативна (називання правових реалій і понять); 2) гносеологічна (знаряддя й спосіб правового пізнання, оволодіння суспільно-правовим досвідом); 3) аксіологічна (правова та морально-етична оцінки); 4) комунікативна (спілкування); 5) регулювальна (правове регулювання людської поведінки та суспільних відносин через волевиявлення суб'єкта права та вплив на правосвідомість); 6) культуросна (збереження й передача правового знання та правової культури); 7) естетична (ясність, точність, однозначність, лаконічність, нормативність, мовностилістична довершеність нормативно-правового акта як еталонні якості юридичного тексту).

Багаторівневість законодавчого тексту простежується в застосуванні мовних одиниць і засобів різних рівнів: законодавчі терміни, термінологічні словосполучення і фразеологізми, законодавчі дефініції, лексико-граматичні моделі, синтаксичні конструкції, макротекст, засоби законодавчої стилістики тощо.

Працюючи на текстом майбутнього законодавчого акта, слід враховувати весь комплекс названих вимог, прагнути максимально втілити їх у тексті шляхом ретельного пошуку найбільш прийнятних мовних засобів і конструкцій, їхньої оцінки за різними параметрами і на основі цього - дібрати оптимальний варіант формулювання законодавчої думки (як на рівні окремої правової норми, так і законопроекту в цілому).

Текст законопроекту має складатися з урахуванням загальних функціонально-стильових властивостей мови законодавства, тематики і жанрової специфіки законодавчого акта. Він повинен демонструвати зразкове літературне мовлення, високу нормативно-правову якість тексту, поняттєвотермінологічну узгодженість із чинним законодавством та мовностилістичну досконалість.

Критеріями відбору мовних засобів для формулювання правових норм є: комунікативна доцільність, стилістична відповідність, сталість, кодифікованість, нормативність, стандартизованість, однозначність змісту та його читацького сприйняття.

Отже, закон з погляду структури та мовностилістичної форми має бути ясним, прозорим, точним, зрозумілим, лаконічним, стилістично досконалим тощо.

Література

1. Артикуца Н.В. Мовно-термінологічна компетентність у професіограмі правника // Українська термінологія і сучасність: Зб. наук. пр. / НАН України. Ін-т укр. мови. Київ, 2003. Вип. 5. С. 23-29.

2. Правнича лінгвістика: навч. посіб. /Г.П. Проценко, Л.М. Шестопалова, О.Ф. Прохоренко [та ін.] за заг. ред. С.М. Гусарові. Київ: ПАЛИВОДА А.В., 2010. 312 с.

Шаповаленко Надія Миколаївна
к.філол.н., доцентка

МОВЛЕННЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ОСНОВНИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Мова - найсуттєвіша і визначальна частина людської особистості, чинник її поведінки, мислення, усвідомлення рівня буттєвості у світі та виокремлення у світі цивілізованих народів.

У людини поряд із виробничою, науковою, державною, політичною та іншими існує найпоширеніша – мовленнєва діяльність. Без неї неможлива ніяка інша, вона передує, супроводжує, а іноді формує, складає основу діяльності. Мовленнєва діяльність - це діяльність, що має соціальний характер, у ході якої висловлення формується і використовується для досягнення визначеної мети

Зміст

Бааджи Н.А.

викладачка кафедри мовної підготовки

3

Чичян О.О.

викладачка кафедри мовної підготовки

ПОКРАЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ У ВИВЧЕННІ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД
ВИКЛАДАННЯ

Alla Lisovska

8

Candidate of Philological Science

Department of language training

OSUIA

SPECIFIC FEATURES OF LEGALESE IN MODERN
LEGAL DISCOURSE

Ситько О.М.,

11

т.в.о. завідувача кафедри мовної підготовки ОДУВС,

кандидат філологічних наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ,

ЗАКЛАДНОГО ВМІЖПРЕДМЕТНИХ

ЗВ'ЯЗКАХ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

ЗІНШИМИ ДИСЦИПЛІНАМИ, У

ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЮРИСТІВ

Тягнирядно Є.В.

16

к.п.н., професорка кафедри

мовної підготовки ОДУВС

МОВА І ПРАВО ЯК НАЙВИЗНАЧНІШІ

ЦІННОСТІ КУЛЬТУРИ